

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Mikuláš Kulik

Aplikácia učebných štýlov vo vyučovaní anglického jazyka na I. stupni ZŠ

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Mikuláš Kulik

Kontakt na autora: ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves
zjklaonw@stonline.sk

Názov OPS/OSO: Aplikácia učebných štýlov vo vyučovaní anglického jazyka na I. stupni ZŠ

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2013

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Lenka Babjáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Učebné štýly. Didaktická hra. Metóda. Aktivita. Prax.

Anotácia

Práca prezentuje charakteristiku učebných štýlov. Objektom skúmania sú žiaci na 1. stupni ZŠ. V práci analyzujem, ako naučiť žiakov učiť sa aplikáciou učebných štýlov, ktoré im vyhovujú. Počas svojej pedagogickej praxe som zistil, že každý žiak je jedinečný a každý by si mal osvojiť svoj učebný štýl.

Cieľom mojej záverečnej práce je uplatniť didaktické hry aplikáciou učebných štýlov na hodinách anglického jazyka v nižších ročníkoch ZŠ. Práca je rozdelená do troch kapitol. V prvej kapitole sa venujem cudziemu jazyku ako nástroju poznávania a komunikácie. Druhá kapitola je venovaná charakteristike učebných štýlov. V tretej kapitole prezentujem ukážky didaktických hier, ktoré využívam na hodinách anglického jazyka na 1.stupni ZŠ.

OBSAH

Úvod	5
1 CUDZÍ JAZYK AKO PREDMET POZNÁVANIA A NÁSTROJ KOMUNIKÁCIE	6
1.1 Učíme sa učiť na 1. stupni ZŠ	6
2 CHARAKTERISTIKA UČEBNÝCH ŠTÝLOV	7
2.1 Vizuálno- verbálny(zrakovo-slovný) štýl	9
2.2 Auditívny (sluchový)učebný štýl	9
2.3 Kinestetický (pohybový) štýl	10
2.4 Fyzický(kinestetický)štýl	10
2.5 Logický(matematický)učebný štýl	11
2.6 Sociálny(interpersonálny)učebný štýl	11
3 DIDAKTICKÉ HRY A AKTIVITY S VYUŽITÍM UČEBNÝCH ŠTÝLOV NA HODINÁCH ANGLICKÉHO JAZYKA	13
Záver	30

ÚVOD

Aplikácia učebných štýlov na vyučovaní anglického jazyka sa zaoberá problematikou, ktorá je určená pre učiteľov anglického jazyka, pre ktorých je dôležité uplatniť svoje pedagogické pôsobenie na svojich žiakov, aby u nich vyvolali optimálne podmienky efektívne sa učiť a vytvorili vhodné podmienky pre prácu všetkých žiakov v triede. Problematika učebných štýlov je relatívne nová a týka sa nielen školstva, ale aj niektorých oblasti bežného života. Schopnosť žiakov efektívne sa učiť v škole má na ich budúce povolanie dôležitý vplyv- perspektíva, úspech, príjem. Pred učiteľmi je tu dôležitá úloha - naučiť žiakov, ako sa učiť. Je dôležité, aby žiak poznal svoj vlastný učebný štýl, jeho techniky a finesy. Učiť sa treba celý život, treba viesť žiakov, aby si uvedomovali, že učiť sa budú aj vo svojej práci, bežnom živote, aby zvládli nové technológie, ktoré neustále napredujú všade okolo nás. Dnes už skôr platí, že nevzdelaný nie je ten, kto nevie písať alebo čítať, ale ten, kto sa nevie učiť. Každý z nás je iný, ľudia sa od seba líšia spôsobom, akým pozerajú na svet. Vnímanie utvára naše postoje, spôsob, akým myslíme, ako definujeme to, čo je dôležité pre náš život. A tiež sa od seba líšime spôsobom, akým sa učíme a spracovávame informácie. Zo svojej vyše dvadsaťročnej pedagogickej praxe, hovorím o niektorých stratégiách, metódach a aktivitách, ktoré používam na vyučovaní, aby z nich profitovali všetci žiaci s rôznymi učebnými štýlmi.

1 CUDZÍ JAZYK AKO PREDMET POZNANIA A NÁSTROJ KOMUNIKÁCIE

Vzájomné porozumenie medzi učiteľom a žiakom môžeme dosiahnuť vďaka atraktívnym učebným činnostiam. Za základný predpoklad vzájomného porozumenia je potrebné rešpektovať skutočnosť, že „ľudia sú rozdielni“, že každý žiak a taktiež aj učiteľ je celkom jedinečná ľudská bytosť. Keď chceme poznať individuálne rozdiely žiakov, musíme byť vybavení určitými diagnostickými schopnosťami a nástrojmi.

1.1 Učíme sa učiť na I. stupni

Humánnym bude vzdelávanie vtedy, keď naučíme žiaka učiť sa cudzí jazyk samostatne, nakoľko spoločnosť 21. storočia vyžaduje od človeka schopnosť vzdelávať sa po celý život. Pri hľadaní **optimálneho spôsobu učenia** môže učiteľ žiakovi významne pomôcť:

- Vychádza z rôznych učebných typov a štýlov a z potreby jedinca vytvárať vlastné pamäťové, poznatkové a hodnotové systémy a rozvíja postoje žiaka k učeniu.
- Učí žiaka učiť sa, sprostredkuje mu učebnú stratégiu, umožňuje mu podieľať sa na plánovaní, organizácii i hodnotení výsledkov. Pomáha žiakovi nájsť optimálne učebné štýly a cestu k samostatnosti.
- Zoznámi žiakov s kritériami a spôsobom hodnotenia.
- Učí vzájomnej spolupráci, solidarite a porozumeniu a to pomocou spoločných zážitkov. Učiteľ je empatickým spoločníkom, partnerom pri rozhovoroch, ukazuje cestu a presvedčuje žiakov o ich zmysle. Podporuje učebnú motiváciu dobrým vzájomným vzťahom, vlastným vzorom. Vytvára podmienky pre kontakt so žiakmi i mimo vyučovania.

Žiak má prispieť učiteľovi počas výchovno-vzdelávacieho procesu zistiť, či je skôr komunikatívny alebo nekomunikatívny typ, aká je úroveň jeho jazykového nadania, aký a či vôbec má fonetický sluch, ako sa mu darí pri osvojovaní gramatiky, slov, čo z toho všetkého vyplýva pre optimálnu stratégiu jeho samoučenia – pre voľbu učebníc, médií, pre prácu s textom, výber cvičení atď.

Dôležitú úlohu pri výučbe cudzieho jazyka na 1. stupni zohráva hra, ktorá ako fenomén patriaci človeku vytvára učiacemu sa žiakovi zvláštny priestor slobody, v ktorom môže spoznávať sám seba vo vzťahu s inými. Hrou sa mu uľahčuje učenie, v hre sa môže tvorivým spôsobom rozvíjať v plnej miere jeho ľudskosť, radosť z výsledku, sebahodnotenie, vytváranie a upevňovanie sociálnej skupiny. Hra zblízuje ľudsky žiaka a učiteľa. Učiteľ sa stáva pre žiaka skúseným partnerom v cudzojazyčnej komunikácii. Mnohí z nás si myslia, že učenie je niečím, čo by sme mali vedieť robiť, že niektorí ľudia sú dobrými žiakmi a iní sú zlými žiakmi. Učenie sa je v skutočnosti aktívnym procesom, ktorý sa dá naučiť a používať na široký okruh situácií. Je na škodu, že mnoho ľudí nevie, čo ten aktívny proces znamená, alebo im to nikto nikdy nevysvetlil; jednoducho si myslia, že sú zlými žiakmi. Iní ľudia veria, že sú dobrí žiaci, no v skutočnosti si len vytvorili okruh dosť neefektívnych metód na učenie sa, ktoré vedia použiť v malom množstve okolností alebo pracujú usilovnejšie, než by mali. Nech je to akokoľvek, vždy existuje potenciál zlepšiť svoju schopnosť učiť sa.

Podľa toho akým spôsobom sa človek učí, môžeme rozdeliť učenie na tri skupiny:

Učenie sa napodobňovaním - toto učenie je typické hlavne pre malé deti.
Učenie sa pokusom, omylom a úspechom: Na to, aby sme sa niečo naučili, musíme vykonať celý rad pokusov (pokusná fáza), z nich sa celý rad nepodarí (fáza omylov), až

sa konečne jeden z pokusov podarí (fáza úspechu). Rýchlosť závisí hlavne od stupňa motivácie. Takže dôležitým činiteľom vplývajúcim na kvalitu vyučujúceho procesu je motivácia. Každodenný stereotyp, jednotvárnosť a iba jednosmerné učiteľove odovzdávanie informácií, spôsobujú u žiaka pasivitu a nezáujem pri nadobúdaní poznatkov a vyučovací proces sa tým pádom stáva neefektívnym. Čím máme mladších žiakov, tým je motivácia na vyučovaní potrebnejšia. Učiteľ, ktorý žiakov neustále motivuje k samostatnej, aktívnej a tvorivej činnosti je teda ten, ktorému hovoríme osobnosť učiteľa. Svojim pedagogickým prístupom pôsobí na žiakov a vychováva z nich plnohodnotné osobnosti. V prvom rade však on sám musí byť plnohodnotnou osobnosťou. Preto je žiadúce, aby učiteľ bol zrelou, teda autentickou, tvorivou, slobodnou, zodpovednou, všestrannou a celistvou osobnosťou. Učiteľ, ktorý ľúbi deti, rozdáva lásku a radosť, žije ich životom, rozumie im, prežíva s nimi ich radosti aj starosti, je trpezlivý, rozdáva pocit istoty, pomáha deťom riešiť ich problémy a konflikty, odpúšťa previnenie, rozdáva optimizmus, takého učiteľa aj žiak obľubuje, je mu s ním dobre a rád chodí do školy. Nesmieme zabúdať, že dnes hovoríme o učiteľovi, ktorý učí deti učiť sa, t.j. aby sa žiak naučil učiť spôsobom, ktorý je mu vlastný. K tomuto napomáhajú učiteľovi učebné štýly, ktoré sú vlastné každému žiakovi.

2 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH UČEBNÝCH ŠTÝLOV

Učebný štýl je súhrn postupov, ktoré jednotlivec v určitom období preferuje pri učení sa. Vytvára sa z vrodenej základy, ale v priebehu života sa mení a zdokonaľuje.

Učebný štýl pomáha jednotlivcovi dosahovať dobré výsledky pri učení sa určitého typu učiva v určitej edukačnej situácii, ale môže mu komplikovať úspešnosť pri učení sa iného typu učiva v inej edukačnej situácii.

Po mojom hľadaní o učebných textoch, ktoré by rozoberali tematiku o učebných štýloch a taktiež aj z mojej osobnej skúsenosti zo školy som prišiel k záveru, že v minulosti pojem učebný štýl asi nebol práve najznámejším pojmom v pedagogickej praxi staršej generácie učiteľov. Zatiaľ čo v zahraničí sa učebným štýlom venuje pozornosť už dlhšiu dobu, u nás sa udomácňuje len teraz a aj to len pomaly. Pritom poznanie a preferovanie svojho učebného štýlu pri učení môže žiakovi ako i jeho učiteľovi výrazne pomôcť zvýšiť kvalitu jeho vzdelávania. Aj keď sa tejto problematike venujú vedci už dlhšiu dobu, stále neexistuje jasná definícia učebného štýlu a z toho vyplýva aj množstvo teórií o možných učebných štýloch.

Každý žiak si pri svojom učení v podvedomí vyberá jeden z mnoho učebných štýlov bez toho, že by si to nejako uvedomoval. Nie každému môže pri učení sa hrať hudba, alebo nie každý pri učení musí sedieť za stolom a v tichosti si čítať svoj študijný materiál.

Taktiež si mnoho ľudí zamieňa pojem učebný štýl s kognitívnym štýlom, pričom podľa Tureka je kognícia len súčasťou procesu učenia. Učenie obsahuje niekoľko zložiek, ktoré medzi sebou zapadajú a sú na sebe závislé. Keď sa človek učí, ide o kognitívnu stránku učenia. Ak sa to chce naučiť, ide o motivačnú stránku učenia, ak to chce vedieť, ide o vôľovú stránku učenia. Pri učení je dôležité aj to, od koho sa človek učí, prípadne s kým sa učí, to je zase sociálna stránka učenia. Tu je vidno, že pojem učenie je oveľa širší pojem ako pojem kognícia. Kognícia je teda iba jedna stránka učenia, dôležité sú aj motivácia, vôľa, sociálny kontext a iné ďalšie faktory pri učení. Preto aj kognitívny štýl je chápaný len ako užšia súčasť širšieho pojmu učebný štýl. Je to vlastne súhrn postupov, ktoré žiak preferuje v určitom období pri učení.

Kognitívny štýl je spôsob akým človek prijíma informácie, spôsob akým ich spracúva, je vrozený a v minimálnej miere sa viaže s obsahom. Učebný štýl je zase súhrn postupov pri učení, ktoré si človek sám neuvedomuje a v priebehu života si ich mení. Pomáha mu dosahovať dobré výsledky pri učení, pričom v inej situácii mu daný učebný štýl nemusí byť vyhovujúci. Preto si vždy vyberie ten učebný štýl, ktorý mu najviac vyhovuje k dosiahnutiu úspešného cieľa- naučiť sa učebnú látku. Každému to pripadá samozrejme, že si pri učení volí práve pre neho ten najlepší učebný štýl, ale učebný štýl si môže meniť buď každý sám, alebo pomocou okolia, t. j. učiteľov, rodičov.

Obyčajne si svoj učebný štýl neuvedomujeme, systematicky ho neanalyzujeme a nehľadáme jeho zlepšenia. Zdajú sa nám samozrejme. Dajú sa však diagnostikovať a v prípade potreby aj meniť, ale to je náročnejší proces, ktorý si vyžaduje osobnú sebadisciplínu a podporu, pomoc rodičov, spolužiakov i ďalších odborníkov.

Kognitívne procesy sú súčasťou učebného štýlu, pretože predstavujú vrozený základ. Existujú rôzne pohľady na učebné štýly. Odborníci ich klasifikujú podľa rôznych kritérií, všímajú si rôzne psychologické, neurologické aspekty ľudského myslenia. V mnohých prístupoch odborníkov sa vizuálny učebný štýl, auditívny učebný štýl a kinesteticko/dotykový učebný štýl objavujú veľmi často.

Ak chceme v žiakoch prebudit' skutočný záujem o učivo a ich celoživotné vzdelávanie, je potrebné, aby žiaci našli záľubu v objavovaní a chápaní získaných nových poznatkov zo štúdia a vedeli tieto poznatky efektívne využívať v praxi. K tomu by im mali napomáhať učitelia svojimi radami a prednáškami ako zlepšiť ich kvalitu učebných štýlov. Nesmieme však zabudnúť, aby teória učebných štýlov a teória vzdelávania, bola pravidelne prehodnocovaná či dopĺňaná na základe najnovších vedeckých poznatkov. Každý z nás by mal mať právo, aby vyučovací proces vyhovoval jeho vlastným požiadavkám na učebný štýl, čo určite nie je jednoduché dosiahnuť. Je treba, aby dnešní pedagógovia poznali jednotlivé učebné štýly u svojich žiakov a podľa potreby tieto svoje poznatky aj uplatňovali vo svojej pedagogickej praxi. Úlohou učiteľa by malo byť nielen napomôcť žiakovi v správnej orientácii a naučiť ho ako sa čo najlepšie učiť, aby dosiahol nielen najlepšie výsledky, znalosti a vedomosti, ale aj aby bol schopný ich praktickej aplikácie v jeho bežnom živote.

Existuje viacero delení učebných štýlov. Mnohé z nich sú rovnaké, len majú iný názov. Podľa zmyslov, ktoré ľudia pri učení preferujú, môžeme identifikovať štyri učebné štýly označujúce sa akronymom VARK, čo je skratka pozostávajúca zo začiatkových písmen slov **V**isual(vizuálny, zrakový), **A**ural(auditívny – sluchový), **R**ead/write (čítať/písať – verbálny, slovný) a **K**inestetický (pohybový): (Turek I., 2005) Tieto učebné štýly by sme mohli identifikovať ako učebné štýly:

vizuálny – neverbálny (zrakovo – obrazový)
auditívny (sluchový)
vizuálny – verbálny (zrakovo – slovný)
kinestetický (pohybový)

Niektoré zdroje bližšie špecifikujú kinestetický učebný štýl a v jeho rámci uvádzajú pojem dotykový (tactile – spojený s dotykom).

Tu je na mieste potreba osloviť aj učiteľov, aby napomáhali ich žiakom rozvinúť u nich ich vlastný učebný štýl, aby dali žiakom potrebné návrhy na zlepšenie či zdokonalenie ich učebného štýlu, alebo dať odporúčania efektívnejšie sa učiť. Žiaľ v slovenskom jazyku doposiaľ neexistuje komplexná učebnica učebných štýlov, ktorá by svojou existenciou podstatne zvýšila kvalitu vzdelávania na Slovensku.

2.1 Vizualno – verbálny (zrakovo - slovný) učebný štýl

Žiaci s týmto dominantným učebným štýlom najlepšie výsledky dosahujú čítaním učebných textov. Dávajú prednosť pozorovaniu pred počúvaním a fyzickou činnosťou. Dobre sa učia, ak môžu pri učení používať zrak. Pamätajú si čísla a slová, vedia si predstaviť aj celú stranu prečítaného textu. Ťažšie si pamätajú počuté, preto si dôležité informácie zapisujú. Dobre je u nich vyvinuté abstraktné myslenie, sú schopní študovať samostatne.

Žiaci s týmto dominantným učebným štýlom by si všetko mali zaznamenávať písomne. Učivo by mali sprostredkovať svojimi vlastnými slovami, písomne, viackrát. Grafy, diagramy, pojmové mapy by mali opisovať slovne, v poznámkach oddelovať celky očíslovanými odstavcami, odrážkami. Pomáha im, ak si text farebne odlišia. Podobne ako u vizualno – neverbálnych žiakov je vhodné robiť si karty väčších rozmerov, s farebne zvýraznenými časťami. Týmto žiakom pomáha práca s počítačom, pretože text môžu vytlačiť a kópie umiestniť na viditeľné miesto a stále čítať.

Vizualní žiaci nie sú spokojní s prezentáciou, kde si nemôžu robiť detailné poznámky. Preto si dokonca robia poznámky aj vtedy, ak dostanú tlačene materiály a majú ich pred sebou. Ľudia s vizualným učebným štýlom tvoria okolo 65% populácie. Majú dobre vyvinuté abstraktné myslenie, dokážu študovať úplne samostatne.

Na výučbu anglického jazyka mladších žiakov sa mi najviac z vyučovacích metód osvedčili **didaktické hry, výučba pomocou riekaniak a pesničiek a tiež dramatická výchova - hranie rolí**. Žiakov hranie rolí baví a zároveň si tým osvojujú a fixujú anglické slovíčka a frázy.

2.2 Auditívny (sluchový) učebný štýl

Ľudia, pre ktorých je tento učebný štýl dominantný, sa najlepšie učia, ak informácie počujú. Najlepšie reagujú na hovorené slovo, dávajú prednosť počúvaniu a hovoreniu pred písaním a čítaním. Dokážu si rýchlo zapamätať texty piesní, mená, no nie tváre. Pamätajú si zaujímavé príbehy a vtipy, ktoré počuli. Budú sa efektívne učiť, ak si prednášky nahrajú. Pomáha aj rozhovor s ostatnými žiakmi.

Žiaci s týmto dominantným učebným štýlom by nemali chýbať na hodinách a chýbajúce poznámky by si mali doplniť z učebnice. Ak sa učia z textu, učivo by si mali nahlas opakovať a mali by vyhľadávať spoločnosť ďalšieho spolužiaka s tým istým dominantným učebným štýlom. Ľudia s auditívnym učebným štýlom bývajú excelentní rečníci a efektívne sa uplatnia ako politici alebo právnici. Tvoria asi 30% populácie. Ľudia sa veľmi radi vyhovávajú na to, že nemajú dobrú pamäť. Mali by si však uvedomiť, že zlá pamäť neexistuje. Existuje len pamäť netrénovaná. Výskumy ukázali, že človek je schopný zapamätať si: 10 % z toho, čo počuje, 15% z toho čo vidí, 20% z videného a zároveň počutého, 40% z diskusie, 80% z toho čo priamo zažije alebo vykoná, 90% z toho, čo sa pokúša naučiť iných, teda pokiaľ vysvetľujeme iným, učíme sa, upevňujeme si vlastné vedomosti.

Z toho vyplýva, že sa pri učení oplatí zapojiť sluch i zrak naraz. Najefektívnejšie však je, ak vyučujeme iných. Preto sa niektorí žiaci nechávajú preskúšať rodičmi. Existujú rôzne techniky ako si môžeme zlepšiť pamäť. Väčšina z nich je však veľmi časovo náročná. Vyžadujú si naozaj pravidelný tréning. Vhodné je **počúvať nahrávky** /nahrať si poučky, pri ich čítaní/, učivo pri učení **čítať nahlas**, opakovať nahlas, vytvárať si **rým na texty**, doplniť si informácie z knihy čítaním nahlas. Vyhovuje skupinová forma práce na hodinách, vhodné niekedy **sa učiť v spoločnosti** niekoho ďalšieho učiaceho sa a o učive

diskutovať. Na hodinách anglického jazyka je dôležité, aby žiaci počúvali správnu výslovnosť anglických slov, v tomto prípade sa ľahšie učia žiaci ,ktorí uprednostňujú auditívny štýl, hoci si to na nižšom stupni ZŠ ešte neuvedomujú.

Preto je pre nich ľahšie učiť sa z počúvania nahrávok pesničiek, riekaniek a príbehov. Učiteľ, alebo prednášajúci by mal počas svojej prednášky meniť tón a výšku hlasu. Zdôrazňovať dôležité state učiva zvýšením hlasu, meniť melódiu hlasu, umožniť svojim študentom nahranie prednášky na médium, poprípade by im mal umožniť ďalšie konzultácie.

2.3 Kinestetický (pohybový) učebný štýl

Žiaci s týmto dominantným učebným štýlom pri učení sa dávajú prednosť nejakej činnosti, ktorá súvisí s učivom. Vyhovuje im, keď sa môžu dotýkať učebných pomôcok, keď môžu s nimi manipulovať a sú radi, ak sa môžu počas učenia pohybovať. Realitu chcú skúmať prostredníctvom svojej osobnej skúsenosti, ukážok, demonštrácií. Je pre nich ťažké na hodinách sedieť nečinne, počúvať učiteľa a byť ticho. To, čo sa učia, chcú prakticky vyskúšať. Radi pracujú rukami, učia sa metódou pokusu a omylu čo uprednostňujú pred čítaním a počúvaním. Majú dobrú motorickú koordináciu a dobre si pamätajú pohyby a udalosti, v ktorých účinkovali. Na hodinách radi žujú žuvačku, čím uspokojujú svoju potrebu pohybu.

Žiaci s týmto učebným štýlom by mali pri učení používať trojrozmerné učebné pomôcky, s ktorými môžu manipulovať, dotýkať sa niečoho. Práca na počítači tiež uspokojí ich potrebu po pohybe a pri opakovaní by mali chodiť. Ak sa dá, mali by si vytvárať trojrozmerné modely na ilustráciu učiva. Pri písaní si poznámok počas vyučovania, by sa nemali zameriavať na zachytenie celých viet, ale iba na zachytenie obsahu a kľúčových prvkov.

Kinestetickí žiaci sa efektívne učia prostredníctvom dotykov, pohybom a priestorom. Zručnostiam sa učia cvičením, praxou a imitáciou. Môžu sa javiť ako pomalí, ak je informácia prezentovaná spôsobom, ktorý nezodpovedá ich učebnému štýlu. Ľudia s kinestetickým učebným štýlom tvoria asi 5% populácie.

2.4 Fyzický (kinestetický) učebný štýl

Ľudia s týmto učebným štýlom uprednostňujú učenie sa pomocou svojho tela a hmatu. Majú radi šport a iné fyzické aktivity -prácu v záhrade, s drevom, pri ktorých radi premýšľajú o problémoch a nápadoch. Ak ich niečo rozčúli ,hnevá, alebo znepokojuje, radšej sa idú prejsť von, ako by mali sedieť doma. Viac vnímajú svet okolo seba. Radi si pri práci zašpinia ruky, radi vyrábajú predmety a pri komunikácií používajú reč tela a gestikuláciu. Keď sa učia niečo nové ,radi sa hneď vrhnú na predmet skôr, ako si preštudujú návod. Predmet potom rozoberú a vzápätí zložia .Dlho nevydržia sedieť a počúvať .Chcú vstať a pohybovať sa.

Pre takýchto ľudí sú vhodné zamestnania, ktoré súvisia s fyzickou prácou, športom, divadlom a tancom. V komunikácií radi používajú frázy ako: mám z toho dobrý pocit, to mi nesedí, cítim, že je to správne. Kinestetickí žiaci by mali pri učení používať dotyk ,pohyb a prácu rukami. Mali by si ozrejmiť, že písanie a kreslenie sú tiež fyzické aktivity, takže sa im netreba vyhýbať. Pre kinestetických žiakov je dôležité používať dýchacie a relaxačné techniky na lepšie sústredenie sa, aby ostali pokojní a ostražití.

V dnešných časoch je na školách veľa takýchto žiakov, hlavne z marginalizovaných rodín. preto Je na učiteľovi, aby správne zvolil metódy a formy práce a hlavne použil svoj pedagogický takt, aby takíto žiaci získali na škole základné vedomosti a zručnosti, ktoré

neskôr uplatnia v bežnom živote. Z mojej pedagogickej praxe sa mi viackrát potvrdilo, že takíto žiaci radšej vykonávali fyzickú činnosť, ako by sa mali učiť a po ukončení štúdia väčšinou pracovali manuálne. Pre mňa, ako pedagóga, je potom jednou z foriem morálnej odmeny aj to, že sa takíto kinestetickí žiaci začlenia do spoločnosti a nájdu si v nej svoje miesto, či už ako robotníci na stavbe, fabrike, šoféri, upratovačky či drobní podnikatelia, čoho dôkazom je aj to, že sa pri stretnutí zastavia a porozprávajú o veciach, ktoré zažili v škole.

2.5 Logický (matematický) učebný štýl

Pre tento štýl je charakteristické to, že žiaci používajú myslenie na logické a matematické zdôvodňovanie. Lahko rozoznajú vzorce, ako aj spojitosti medzi zdanlivo nesúvisiacimi vecami. Preto dokážu klasifikovať a zoskupovať informácie, ktoré im pomáhajú pri učení a chápaní.

Dobre pracujú s číslami a výpočtami, dobre počítajú spamäti, pamätajú si základy trigonometrie a algebry. Na vyriešení problémov pracujú systematicky. Radi si vytvárajú postupy činností či zoznamy napr. povinností – dokonca si zostavia rebríček podľa ich dôležitosti. Radi vytvárajú stratégie, využívajú simulácie. Majú radi šach a počítačové hry ako Age of Empires, Starcraft, Dune II a pod. Svoje názory a myšlienky často zdôvodňujú logickými príkladmi alebo štatistickými údajmi. Vhodné sú pre nich profesie ako vedci, matematici, účtovníci, programátori, vyšetrovatelia...

Radi používajú slová: je to logické, urobme si zoznam, postupujme podľa pravidiel, vyšli to, dokáž to, na toto nie je vzorec...

Takíto žiaci potrebujú porozumieť súvislostiam. Detailnejšie porozumenie problematiky im pomôže zvládnuť materiál, ktorý sa majú naučiť. Potrebujú objavovať súvislosti, vzťahy medzi rôznymi systémami a zapisovať si ich. Mali by používať štatistické údaje a rôzne analýzy, ktoré im pomôžu identifikovať oblasti, na ktoré je potrebné sústrediť sa. Keď sa učia, mali by si robiť a používať zoznam kľúčových pojmov extrahovaných z materiálu. Mali by mať na pamäti, že asociácie fungujú dobre aj keď sú nelogické a iracionálne. Je dobré, ak si v mysli vytvoria nejakú nelogickú asociáciu – ľahšie si ju neskôr vyvolajú v mysli. Mali by si všímať aj svoj fyzický stav – dýchanie, úroveň stresu a uvedomiť si fakt, že ich telo je tiež „časťou systému“ podobne ako akékoľvek zariadenie, ktoré používajú.

2.6 Sociálny (interpersonálny) učebný štýl

Títo ľudia dobre komunikujú s inými ľuďmi – verbálne aj neverbálne. Ľudia ich radi počúvajú, alebo k nim chodia po radu. Sú vnímaví k pocitom a nálaďe druhých, sú dobrí poslucháči a chápu postoje a názory iných. Dávajú prednosť sociálnym aktivitám a učeníu sa v skupinách pred prácou osamote. Radi hrajú hry, ktoré predpokladajú zapojenie ďalších – kartové hry a tímové športy. Radi zostávajú po vyučovaní v triede a rozprávajú sa so spolužiakmi. Ideálne profesie pre nich sú: učiteľ, tréner, predajca, politik a pod... V komunikácii používajú slová : povedz mi, o čom rozmýšľaš, zatahnime ostatných do diskusie...

Asociácie a vizualizácie by si mali utvárať spolu s druhými ľuďmi. Mali by sa podeliť so svojimi nápadmi a myšlienkami s ostatnými. Počúvanie ostatných – ako oni riešia daný problém, im pomôže získať nápady, ako riešiť vlastné úlohy. Reakcie druhých môžu byť zaujímavé. Majú často iný pohľad na vec, takže skupina môže prísť s rôznymi ďalšími asociáciami a nápadmi v porovnaní s tými, ktoré by utvorili sami. Mali by teda dbať na

to, aby pracovali s inými tak často ako je to len možné. Je dobré vytvoriť si vlastnú študijnú skupinu – nemusia byť všetci z tej istej školy.

Počas práce v skupine si môžu rozdeliť problematiku na určité oblasti, vypracovať poznámky a potom ich dať dohromady. Myšlienkové mapy a systémové diagramy sa skvele hodia na prácu v skupine. Jeden zo skupiny môže byť zapisovateľ, ostatní pracujú na nápadoch a navrhujú riešenia. Skupina môže mať rôzne pohľady, je to však pozitívna stránka práce v skupine. Pomáha porozumieť, ako sa vysporiadať s rôznymi odlišnosťami. To, že vidia chyby iných, im môže neskôr pomôcť vyhnúť sa im. Ideálnou aktivitou pre takýchto žiakov je role-play.

3 DIDAKTICKÉ HRY A AKTIVITY S VYUŽITÍM UČEBNÝCH ŠTÝLOV NA HODINÁCH ANGLICKÉHO JAZYKA

V tejto časti práce uvádzam hry, ktoré som aplikoval vo vyučovacom procese na hodinách anglického jazyka. Cieľom týchto aktivít bolo umožniť dieťaťu prejsť sa v inej situácii ako je bežné v škole, zažiť pocit úspechu, ktorý pozitívne stimuluje činnosti dieťaťa a ktoré mu umožňuje zaradiť sa do kolektívu triedy.

V celej svojej vyše dvadsať ročnej praxi sa zamýšľam, ako by som skvalitnil svoje pedagogické pôsobenie na žiakov. V predmetoch, ktoré som vyučoval, som sa snažil hlavne na ročníkoch 1. - 4. motivovať žiakov rôznymi hrami, ktoré by zaujali ich pozornosť na dlhší čas.

Rozmýšľal som aj nad tým, ako sa učím ja sám a čo mi pri tom pomáha. Rozprával som sa so žiakmi o tom, ako sa učia, čo im pri tom pomáha, aké pomôcky využívajú na uľahčenie učenia sa. Až neskôr som narazil na problematiku učebných štýlov, ktoré som sa snažil zahrnúť do vyučovania, aby vyhovovali všetkým aktivitám a žiakom na hodinách.

Kartičky s písmenami

Zamerané na vizuálny a kinestetický učebný štýl

Sú to kartičky formátu A5, na každej je jedno písmeno anglickej abecedy. Používajú sa na rôzne aktivity, napr. kontrola slovnej zásoby.

Žiaci sú rozdelení na dve skupiny, každá dostane dve sady písmenkových kartičiek. V kolektíve musia poskladať slovo, ktoré im učiteľ navrhne. Slová, ktoré vyvoláva vyučujúci, sú v slovenčine. Úlohu majú splnenú, ak sa správne zoradia zľava doprava, každé drží kartičku v ruke a spoločne vytvárajú dané slovo.

Žiaci s vizuálnym učebným štýlom radi robia cvičenia, keď majú určiť slovo, ktoré je na magnetickej tabuli porozhadzované. Každé slovo reprezentuje jedna farba kartičiek. Písmená a farby kombinujú tak, aby utvorili správne slovo, ktoré potom používajú v rozhovore.

Kartičky s číslami

Zamerané na všetky učebné štýly

Kartičky s číslami od 0 do 9 sú veľkosti A5, cifra je dobre viditeľná. Sú určené na precvičovanie jednoduchých príkladov na sčítanie, násobenie a pod., dajú sa využiť aj pri precvičovaní telefónnych čísel a ďalších aktivitách. Dajú sa kombinovať a vytvárať z nich

dvoj a viacciferné čísla, desatinné čísla, roky. Používame ich na tieto aktivity:

Na kopy položíme kartičky číslom dole. Žiak si vezme z kopy jednu kartu, a opíše číslo, ktoré si vybral. Napr. ak si vybral číslo 3, povie, že je to magické číslo, podobá sa na písmeno B a pod.

Na chodbe rozložíme výsledky sčítovania/odčítovania/násobenia...jednoduchých príkladov. Nahlas zadáme znenie príkladu: "50+50" a deti sa rozbehnú k miestu s číslom 100.

Kartičky s číslami používame tiež pri precvičovaní slovnej zásoby a tvorení jednoduchých viet v aktivite s názvom *Rozlúskni kód*. Zakódujeme potrebné slová, alebo

frázy podľa kľúča: písmeno A reprezentuje číslo 1, B číslo 2,...26 predstavuje písmeno Z. Dieťa musí určiť jednoduchú frázu, alebo slovo. Kód 5-14-7-12-9-19-8 skrýva v sebe slovo English.

Číselné kartičky využívame aj pri stupňovaní prídavných mien, kedy deti ťahajú čísla z kopy a hádajú, či nasledujúca karta s číslom je vyššia, alebo nižšia.

Kartičky s jedným významom slova Zamerané na vizuálny a kinestetický štýl

Na jednej strane týchto kartičiek je uvedené slovo, druhá strana kartičiek je odlišená farebne. Každé slovo na kartičkách patrí do určitej kategórie. Kategórií je niekoľko – ryby, vtáci, kvety, kancelárske potreby, geometrické tvary, povolania, prírodné katastrofy, frazeologické slovesá a pod. Druhá, farebná strana slúži na kontrolu – slová z rovnakej kategórie majú rovnakú farbu.

Tieto kartičky používame na aktivitu s názvom : Kto skôr príde, ten skôr melie.

Kartičky sa rozdelia tak, aby každý žiak mal z nich rovnaký počet. Tieto potom všetci vyložia po jednej. Ak sa na vyložených kartách vyskytne dvojica slov, ktoré patria do rovnakej kategórie, prvý, ktorý to zbadá, schmatne žezlo, napr. tubu s lepidlom, ktorú sme predtým umiestnili do stredu kruhu. Cieľom je čo najrýchlejšie sa zbaviť kariet. Hra vyžaduje dobré zvládnutie rozsiahlej slovnej zásoby a pozornosť.

Obrázkové kartičky Povedz a podaj kartičku Zamerané na všetky učebné štýly

Deti stoja v kruhu. Podáme žiakovi po mojej pravej ruke obrázkovú kartičku s obrázkom napr. lietadla a zároveň vyjadrím frázu „This is a plane...“ On frázu zopakuje, pričom pozerá na obrázok a podá kartičku ďalšiemu spolužiakovi po jeho pravej ruke. Ten opäť zopakuje jednoduchú vetu a podá kartičku ďalšiemu. Každý v kruhu musí zopakovať výraz, určený kartičkou. Tento postup opakujeme s ďalšími kartičkami. Keď vyčerpáme všetky vybrané kartičky, pokračujeme ďalším kolom, ale kartičky podávame rýchlejšie, prípadne oboma smermi.

Touto aktivitou pôsobíme na žiakov so všetkými učebnými štýlmi. Žiaci s vizuálnym učebným štýlom majú svoju vizuálnu podporu, žiaci s auditívnym učebným štýlom počujú nahlas niekoľkokrát vyslovené vety a žiaci s kinestetickým učebným štýlom pracujú s kartičkami, posúvajú ich spolužiakom a ich potreba pohybu je naplnená.

Čo vidíš?

Žiaci sedia v kruhu, držia pred sebou obrázkové kartičky. Prvé dieťa povie „Vidím kačku.“ Ďalšie pridá „Vidím kačku a delfína.“ Každé dieťa pridá jedno slovo a opakuje predchádzajúce podľa obrázkov, ktoré deti držia v ruke. Aktivitu používame na precvičenie slovesa *can*.

Iný spôsob môže byť precvičovanie minulého času a inej slovnej zásoby v situácii „ bol som v obchode a kúpil som knihu a...“(ďalší žiak pridá ďalšiu položku) alebo “Na večierku som zjedol koláč a ...“

Často môžeme využívať takúto aktivitu na precvičovanie novej slovnej zásoby. Deti sedia v kruhu na stoličkách. V rukách majú kartičky s prídavnými menami. Každé prídavné meno, ktoré je v hre, má svoje opozitum. Na pokyn napr. „tall“ si vymenia miesta tí dvaja

žiaci, ktorí majú kartičky s prídavnými menami tall a short. Aktivita sa dá použiť aj pri opakovaní a precvičovaní minulého času a trpného prídavia nepravidelných slovies a pod.

Uvedené aktivity pomáhajú žiakom s vizuálnym a auditívnym učebným štýlom, ale aj žiakom s kinestetickým učebným štýlom, lebo vnímajú pohyb a manipuláciu s kartičkami.

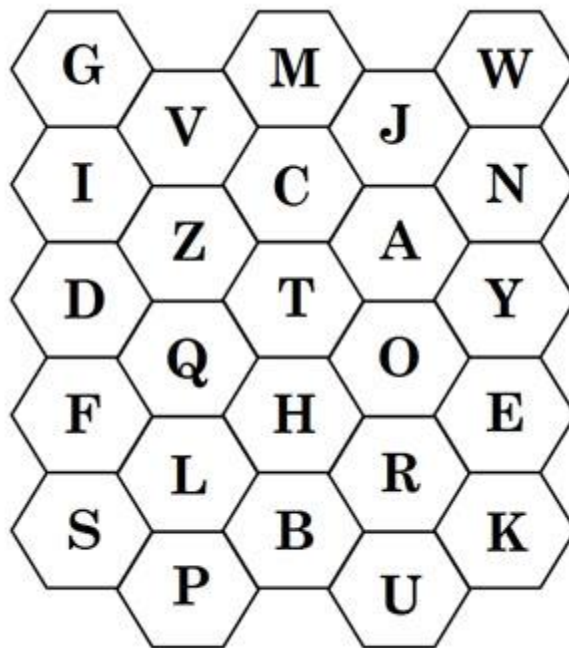
Čo tu chýba?

Vyložím niekoľko kartičiek, napr. s otázkami. Žiaci ich chvíľu pozorujú. Potom kartičky pozbieram a jednu z nich odložím. Ktorá to je?

Ďalšou hrou, ktorú žiaci obľubujú nielen na hodinách anglického jazyka je:

HEXAGON = šesťuholník

Hru si zahrá buď dvojica, alebo dve skupiny žiakov (keď budeme túto hru hrať na hodine angličtiny). Potrebujeme herný plán a otázky.

Obrázok 1 Herný plán

Prameň: www.helpforenglish.cz

Keď však hráme hru v triede, ideálne je obrazec prekresliť na tabuľu (poradie písmen je čisto náhodné, takže ho nemusíte dodržiavať).

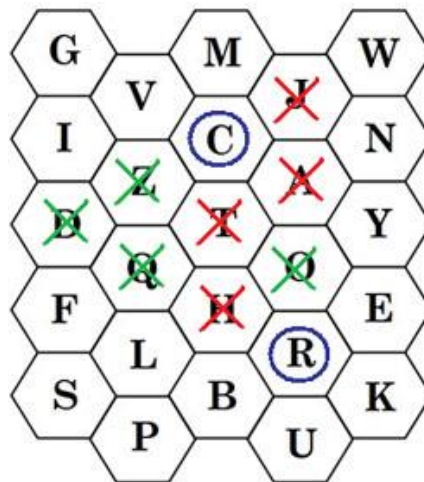
Pravidlá hry:

Ku hre budeme potrebovať plán na papieri (alebo prekreslený na tabuli) a tiež ceruzky alebo fixy dvoch rôznych farieb ako je farba plánu. Každý z dvojice (alebo každý tím) bude mať inú farbu.

Cieľom hry je prepojiť svojou farbou dve protilahlé strany. Každý tím môže začať ktorýmkoľvek písmenom na hernom poli, ale svojou farbou musí pokryť pole spojujúce dve protilahlé strany. Je jedno, či to urobí zľava doprava, sprava doľava, zo spodnej časti hore, či z hornej dole, či pôjde priamo, alebo okľukou.

Pod každým písmenom sa skrýva otázka (alebo skôr definícia slova) a odpoveď vždy začína na dané písmeno (pod políčkom C napríklad bude odpoveď CAR). Kontrolujeme správnu výslovnosť. Dbáme na to, aby prostredie bolo anglické, snažíme sa nepomáhať žiakom po slovensky. Aj keď niektoré slová sa budú zdať ťažké, nezabúdajme, že poznajú prvé písmeno slova, ktoré hľadajú. Keď hráč odpoveď uhádne, dané pole sa označí farbou hráča (alebo tímu) a preškrtnie sa písmeno. Keď však odpoveď nepozná, môže sa o políčko pokúsiť hrať protihráč (keď však o políčko má záujem). Keď ani ten nebude vedieť odpoveď, alebo nebude vôbec chcieť odpovedať, políčko musí byť označené "neutrálne". Písmeno na ňom môžete dať napríklad do modrého krúžku.

O "neutrálne" písmeno sa potom môže hrať v prípade, že jeden či druhý tím potrebuje práve dané pole, ktoré už raz padlo. Keď si ho však zvolí, potom riskuje, že oňho veľmi rýchlo príde. Keď totiž chce jeden tím hrať o "neutrálne" písmeno (o ktoré sa už raz hralo, ale nikto nevedel odpoveď, a preto je označené modrým krúžkom), potom sa pripraví obaja hráči. Učiteľ prečíta rýchle otázky a ten hráč, ktorý ako prvý vykrikuje správnu odpoveď, získava dané pole. Rozohraná hra potom môže vyzeráť napríklad takto:

Obrázok 2 Rozohraná hra

Prameň: www.helpforenglish.cz

Myška a jej kamaráti

Na precvičenie farieb, zvieratiek, žiaci radi hľadajú myškiných kamarátov:

Obrázok 3 Myška

Prameň: www.heureka.sk

What is the colour of our mouse?

We know, that our mouse has many friends. They live in the zoo. They have different colours. Our little mouse is grey.

Try to guess names of the animals! Their colours will help you!

Obrázok 4 Animals

Prameň: www.google.sk

The first friend is grey. It is very big. It is the _____.

This friend is yellow and brown. It is very tall. It is the _____.

Another friend is yellow and brown too. It is very strong! It is the _____.

The last friend is black and white. It looks like a horse. It is the _____.

Pre žiakov, ktorí uprednostňujú vizuálny štýl, je ideálna napríklad takáto hra:

Nájdeš päť rozdielov a dokážeš ich pomenovať po anglicky?

Can you find five differences?

Have a good look at the pictures and try to find (and write down) seven differences things.

Obrázok 5 Hra päť rozdielov

Prameň: www.gameport.sk

Urob podľa návodu

Deti sedia v kruhu .Z klobúka, ktorý koluje dookola, si jeden po druhom ťahajú lístky na ktorých je napísaný nejaký pokyn.(napríklad „Zaspievaj pesničku“). Žiak nahlas prečíta pokyn a vykoná činnosť. Ak text nevie prečítať, alebo mu nerozumie, prípadne nevie urobiť to, čo je treba, dá zálohu.

Tajomstvo

Pred príchodom do triedy, učiteľ ukryje v triede na rôzne miesta písmená skladacej abecedy. Písmená spolu tvoria slovo. Úlohou všetkých detí je písmená nájsť, zložiť do slova a správne prečítať.

Čo kreslím?

Táto hra je výborným motivačným prostriedkom. Učiteľ si podľa hodiny vyberie zviera, časť tela, strom a pod. Začne kresliť na tabuľu obrázok tak, aby nebolo zrejme hneď o čo ide. Pritom povzbudzuje žiakov ,aby hádali čo kreslí. Aj keď uhádnu, netreba to hneď priznať. Pri tejto hre sa zábavnou formou zopakuje veľa slovnej zásoby.

Podaj mi zvieratko

Učiteľ sedí v kruhu s deťmi. Povie základnú vetu napríklad „My snake is very long“. Podá kartičku ďalšiemu žiakovi, ktorý vetu buď len zopakuje, alebo doplní ďalším slovíčkom. Túto techniku používame pri upevňovaní učiva. Kartičky môžeme nahradiť aj hračkami.

Bingo

Táto hra má veľa variantov. Učiteľ si pripraví fotokópie na ktorých sú slová, alebo obrázky umiestnené v tabuľke 4x4(štvorce). Každý žiak si vyberie stĺpec, ktorý je zvislý, vodorovný, alebo po diagonále. Učiteľ náhodne číta slová, žiaci ich ceruzou, alebo v duchu prečiarknú . Ten žiak, ktorý má prečiarknuté všetky štyri slová, zakričí bingo.

Potom musí všetky štyri slová správne prečítať. Ak ich prečítal správne, nahradí učiteľa v ďalšom kole. Obmena: obrázkové bingo.

Telefón

Učiteľ pošepne žiakovi vetu a ten ju podá ďalej, až sa dostane k poslednému žiakovi v rade. Ten musí vetu nahlas vysloviť. V druhom ročníku sa snažím zapájať do aktivity čo najviac a čo najaktívnejšie všetky deti, aby tvorili vety, alebo časti viet. Napríklad: „I want some sugar, please“.

Kupovanie darčiekov

Pri tejto aktivite používam sadu kartičiek, na ktorých sú predmety z každodenného života. Každému predmetu pridelím cenu a vystavím ho na prednej lavici ako v obchode. Deti potom chodia nakupovať darčeky pre svojich blízkych ako v obchode. Rozvíjame jednoduché dialógy v imaginárnom obchode.

Metodická poznámka: Žiaci sa zabávajú, ak ich niekedy zavádzam cenou, alebo tovarom. Každý žiak dostane obmedzený počet peňazí na hranie a musí sa vtesnať do limitu.

Kocky

K tejto aktivite slúži sada vyrobených kociek, na ktorých sú vyobrazené rôzne obrázky. Tieto kocky sa rozdelia medzi dvojice. Každý žiak hádže kockou a povie, čo padlo. Žiaci si kocky vymenia a následne pokračujú. Cieľom je podporiť ich flexibilitu a rozvoj slovnej zásoby.

Metodická poznámka: Využívame aj obmenu tejto aktivity. Trieda sa rozdelí na družstvá, ktoré zbierajú body za jednotlivé uhádnuté slová. Vyhráva družstvo s najvyšším počtom bodov. K hlavnému cieľu aktivity sa tak pridáva prvok súťaživosti.

Deň prania - Washing day

Pomôcky: kartičky s obrázkami oblečenia, šnúra a štipce.

Pripravené sú kartičky s obrázkami. Deti stoja v kruhu, kde je imaginárna práčka. Pri okne je šnúra so štipcami. Dieťa si vyberie kartičku, v kruhu sa dvakrát otočí (práčka), zavesí kartičku na šnúru a povie slovo. Obmena: Kartičky s obrázkami a slovami sú pomiešané. Úlohou detí je priradzovať k obrázkom príslušné slová.

Nájdí obrázok

Viacero obrázkov (20) je poukladaných tak, aby na ne videlo každé dieťa. Učiteľ povie o obrázku vetu a deti hľadajú, ktorý to je. Aj keď súťažia v rýchlosti, nikto neprehráva. Obmena: Táto aktivita vyúsťuje do hovorenia, ak namiesto učiteľa tvoria vety deti.

Flag game

Pomôcky: obrázky nábytku a miestnosti v dome.

Obrázky rozmiestnime po triede. Ich stručné symboly nakreslíme na tabuľu. Učiteľ alebo žiak sa postaví čelom k tabuli a odpočítava. Five ,four ,three, two, one, zero. Počas odpočítavania sa žiaci voľne pohybujú po triede a vyberajú si svoj obrázok. Keď počujú „zero“, musia zostať stáť pri danom obrázku. Žiak alebo učiteľ, ktorý je pri tabuli, po krátkej pauze povie názov nábytku, alebo miestnosti na obrázku. Žiaci, ktorí sú zasiahnutí, vypadávajú.

Nájdí si priateľa

Učiteľ určí situáciu. Rozhodni sa, kedy pôjdeš do parku: ráno, poobede, večer a čo tam budeš robiť: skákať, behať ,sedieť. Každé dieťa si vyberie čas a činnosť .Deti sa pohybujú po triede a otázkami hľadajú priateľa, ktorý sa rozhodol rovnako. Deti tvoria nielen otázky a odpovede, ale aj dvojice pre inú, nasledujúcu párovú činnosť.

Hra s krabičkami

Do krabičiek rovnakého tvaru a veľkosti vložíme geometrické tvary – štvorec, obdĺžnik, trojuholník, kosoštvorec (papierové, plastové...). Žiakom v úvode aktivity obsah krabičiek ukážeme, a potom krabičky premiešame. Na základe postrehu pri premiešavaní krabičiek žiaci hádajú a pomenúvajú obsah jednotlivých krabičiek.

Metodická poznámka: Táto aktivita žiakov mimoriadne zaujala a istý čas sa jej venovali aj počas prestávok. Žiaci si precvičia slovnú zásobu – triangle, square, rectangle, diamond. Opäť viaceré možnosti obmeny aktivity.

Hromadné maľovanie

Žiak, ktorý aktivitu začína , vyberie farbu – pomenuje ju a urobí ťah štetcom na ľubovoľnom mieste . Žiaci postupne čiaru dopĺňajú. Kresba môže byť abstraktná ale i konkrétna. Na záver jej žiaci vymyslia vhodný názov.

Metodická poznámka: Aktivitu možno realizovať aj farebnými kriedami na tabuľu. Vhodná na precvičovanie slovnej zásoby.

Pexeso

Táto jednoduchá a obľúbená hra si našla veľa priaznivcov medzi deťmi a ponúka širokú škálu precvičovania slovnej zásoby. Jedna strana je s obrázkami a druhá so zodpovedajúcimi názvami napísanými slovom. Hrá sa ako klasické pexeso po dvoch, štyroch, alebo v skupinách.

Čítanie s postrehom

- ukážeme slovo na niekoľko sekúnd, žiak ho má prečítať a povedať
- ukážeme neúplné slovo, žiak ho doplní
- ukryté písmenko – žiak doplní chýbajúce písmenko v slove
- rozstrihané slová – žiaci ich skladajú, ak sú slová veľmi ťažké, pomôžeme obrázkami

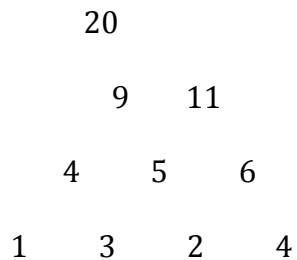
Metodická poznámka: cvičíme u žiakov postreh, pozornosť, sústredenosť. Vedeeme ich k čítaniu s porozumením.

Pyramída

Učiteľ napíše na spodnú časť tabule jednoduchý rad čísel. Úlohou žiakov je sa postupným sčítovaním susedných čísel dopracovať k vrcholu pyramídy.

Metodická poznámka: Aktivita vhodná od prvého ročníka k téme: Numbers.

Pyramída môže vyzerat' napr. takto:

Obrázok 6 Pyramída

Prameň: vlastný návrh

Rýmovačka so zapojením pohybovej aktivity

Ideálna pre žiakov, ktorí pri učení preferujú kinestetický učebný štýl. Pri slovnej zásobe "Môj dom" môžeme použiť rýmovačku v pohybe. Dáva žiakom priestor na zapojenie pohybu a vytvára mentálne prepojenie medzi kinestetickou pamäťou a hovoreným slovom. Deti vykonávajú pohyby a súčasne hovoria rýmovačku.

This is my house,

This is the door!

The windows are clean,

And so is the floor!

Outside there's a chimney,

As tall as can be,

With smoke that goes up,

Come and see!

Pantomíma

Táto hra je obdobou pantomímy pre MŠ. Žiaci dostanú od učiteľa papierik s názvom zvieratá, ktoré majú predstavovať, t.j. pantomimicky stvárniť. Všetko opäť musí prebiehať tak, aby ostatní žiaci vopred nepoznali úlohy druhých, takže si nesmú papieriky medzi sebou ukazovať. Žiaci sa posadia do kruhu. Jeden z nich ide do kruhu a predvádza svoje zviera. Ostatní žiaci hádajú, ktoré zviera je predvádzané.

Metodická poznámka: Oblíbená aktivita u mladších žiakov – 2. ročník. Žiaci reagujú spontánne. Najčastejšie napodobňované zvieratká : pes, mačka, vták, kôň.

Hromadná pantomíma

Žiaci dostanú od učiteľa lístoček s nasledujúcim textom:

"In the ZOO there are a tiger, a lion, a monkey, a turtle, ..." (musí tu byť toľko názvov zvierat, koľko je žiakov) alebo s textom orientovaným na domáce zvieratá "In my garden I have got a dog, a cat, ..."

Žiaci si v tichosti medzi sebou rozdelia úlohy a predstavujú svoje zvieratá. Učiteľ háda, kto ktoré zviera predstavuje. Obmenou môže byť náhrada učiteľa žiakom.

Metodická poznámka: Aktivita vhodná pre prvý a druhý ročník k vyučovacím hodinám s témou : Animals.

ZOO

Učiteľ má predkreslenú ZOO na tabuli alebo veľkom papieri. Žiaci vyberajú zo zásoby slov pomenovania zvieratiek a umiestňujú ich do ZOO.

Metodická poznámka: U starších žiakov sa dá s touto aktivitou pokračovať slohovou prácou , kde žiaci majú za úlohu vymyslieť, čo sa mohlo so zvieratkami stať.

Dvojice

Žiaci sa pohybujú po triede vo dvojiciach, ktoré si vytvorili. Ktorého predmetu sa žiak A dotkne, ten žiak B pomenuje a žiak A zopakuje, čím potvrdí jeho správnosť.

Metodická poznámka: Táto aktivita slúži na rozvoj slovnej zásoby a zároveň aj na spoznávanie priestoru, v ktorom sa žiaci pohybujú. Žiakov A upozorníme na to, že hľadajú a dotýkajú sa predmetov, ktoré vedia pomenovať predovšetkým oni sami.

Pristúpte bližšie!

Každému žiakovi je pridelená úloha zvierat'a a to tak, že buď mu ju prideli učiteľ alebo spolužiaci, alebo si ju žiak zvolí sám. Toto prideliovanie rolí prebieha pred začiatkom hry. Na začiatku hry stoja žiaci v rade na opačnej strane triedy ako učiteľ. Učiteľ hovorí vety typu: "Who has got four legs, come here" alebo "Who is a big animal, come here." Výraz "come here" v tejto hre však znamená, že žiaci postúpia iba o jeden krok dopredu. Hra sa dá obmieňať, že okrem výrazu "come here" používame aj iné povely, napr. "One jump", "sit down", "stand up", ...

Metodická poznámka: Hra sa dá obmeniť tak, že žiaci nepredstavujú zvieratá, ale učiteľ sa pýta na ich vzťah k jednotlivým zvieratám a na zvieratá, ktoré majú doma.

Učiteľ teda hovorí vety typu: "Who has got a pet, come here" alebo "Who likes dogs, come here."

Na precvičovanie jednotlivých písmen abecedy využívam najčastejšie aktivitu **Abeceda a Čarovné vrečko**.

Abeceda

Žiaci prilepujú písmená abecedy k veciam v triede. Precvičujú nielen jednotlivé písmená, ale obohacujú aj svoju slovnú zásobu. Slabší žiaci sa učia od svojich šikovnejších spolužiakov, ktorých slovná zásoba je bohatšia.

Čarovné vrečko

Žiaci vyberajú z vrečka vystrihnuté písmená a podľa tvaru hádajú písmeno, ktoré držia za chrbtom.

Metodická poznámka: Môžeme použiť písmenkové puzzle z PVC. Aktivita vhodná od prvého ročníka.

Kreslenie zvierat

Učiteľ opisuje zviera a žiaci ho podľa tohto popisu kreslia.

"I have got a dog. It is big. It is brown but it has got white legs ... "

Hru môžeme obmeniť tak, že každý žiak si vymyslí podobný popis zvierat'a, a ten potom hovorí ostatným spolužiakom, ktorí podľa jeho návodu kreslia.

Metodická poznámka: Jedna z veľmi obľúbených aktivít u žiakov, pretože spája dve obľúbené veci detí – zvieratká a kreslenie. Učiteľ musí detí usmerniť pri rozprávaní (aby neodbočili od cieľa aktivity), ale aj pri kreslení .

Rad slov

Žiaci sedia v kruhu a pridávajú slová: eyes, eyes - ears, eyes – ears- nose, eyes – ears – nose – head

Metodická poznámka: Aktivita vhodná pre druhý ročník k téme: My face. Jej obmeny môžeme využiť aj pri ďalších témach: Fruit, Food, Clothes ... a samozrejme aj vo vyšších ročníkoch.

Koľko čísel si zapamätáš?

Na tabuľu do tabuľky napíšeme slovom deväť čísiel. Žiaci majú ohraničený čas na zapamätanie, potom musia spamäti čo najviac čísiel zapísať do svojich tabuliek.

Tabuľka 1 Koľko čísel si zapamätáš?

five	nine	six
one	four	two
seven	twelve	eight

Prameň:vlastný návrh

Metodická poznámka: Výborná aktivita na cvičenie pamäťových schopností. Žiaci sa na túto aktivitu vždy tešia a pozorne sledujú svoj osobný výkon. Tak ako u väčšiny aktivít aj u tejto existuje veľa variácií, záleží len na tvorivosti učiteľa ako ju využije. **Anketa** Žiaci majú za úlohu vyplniť pomocou rozhovorov so spolužiakmi nasledujúcu tabuľku, ktorá zisťuje, ktoré zvieratá majú doma a ich vzťah k jednotlivým zvieratám. Tabuľka 2 Anketa

	Meno	Meno	Meno
Have you got a pet?			
Have you got a dog?			
Have you got a cat?			
Have you got a hamster?			
Do you like horses?			
Do you like cats?			
Do you like dogs?			
Do you like snakes?			
Do you afraid of spiders?			

Prameň: vlastný návrh

Do tabuľky žiaci zaznamenávajú kladné odpovede spolužiakov plusom a záporné odpovede mínusom.

Metodická poznámka: Po vyplnení tabuľky každý žiak povie, čo zistil o ostatných. Dôležité je, aby celá anketa, teda zisťovanie a predstavovanie jednotlivých odpovedí spolužiakov, prebiehala iba v angličtine.

Obmena aktivity: anketové otázky môžeme meniť podľa potreby, podľa úrovne slovnej zásoby žiakov.

Písomná súťaž na čas

Žiaci dostanú za úlohu napísať počas 5 minút čo najviac názvov zvierat. Po piatich minútach si spočítajú, koľko zvierat vymysleli a žiak s najväčším počtom názvov vyhráva.

Žiaci potom svoje výtvary čítajú a hovoria ostatným, čo ktorý anglický názov znamená v slovenčine.

Táto fáza slúži nielen ku kontrole žiackych prác, ale aj k obohacovaniu slovnej zásoby. Túto aktivitu možno obmeniť tak, že učiteľ rozdelí triedu na niekoľko skupín a všetko sa odohráva rovnako. Prípadne, ak je málo žiakov v triede, učiteľ rozdelí triedu na dve skupiny, ktoré názvy zvierat píše na tabuľu zo zadnej strany (každá skupina z jednej strany). Na záver sa tabuľa obráti a celá trieda kontroluje nielen počet zvierat, ale tiež, či sú názvy zvierat napísané správne. Vyhráva skupina, ktorá má najviac názvov zvierat napísaných správne.

Veľmi vhodnou aktivitou je aj dramatizácia hry:

„Domček, domček, kto v tebe býva?“ („The little house, who lives there?“).

Na začiatku rozprávky sa v domčeku nachádza iba mačka, ostatné zvieratka sa zoradia a postupne prichádzajú k domčeku a klopu. Mačka bývajúca v domčeku sa pýta, kto klope a zvieratka sa predstavujú.

Storyteller: The cat is in the house.

Prichádza býk a klope na domček.

Bull: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat. And who are you?

Bull: Here is me, a bull.

Cat: Come in.

Prichádza morka a klope na domček.

Guineapig: The Little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull. And who are you?

Guineapig: And here is me, a guineapig!

Cat: Come in.

Prichádza pes a klope na domček.

Dog: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull.

Guineapig: It's me, a guineapig. And who are you?

Dog: And here is me, a dog!

Cat: Come in.

Prichádza ovca a klope na domček.

Sheep: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull.

Guineapig: It's me, a guineapig.

Dog: It's me, a dog.

Sheep: And here is me, a sheep and who are you?

Cat: Come in.

Prichádza myška a klope na domček.

Mouse: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull.

Guineapig: It's me, a guineapig.

Dog: It's me, a dog.

Sheep: It's me, a sheep and who are you?

Mouse: And here is me, a mouse.

Cat: Come in.

Prichádza divoké prasa a klope na domček.

Wild pig: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull.

Guineapig: It's me, a guineapig.

Dog: It's me, a dog.

Sheep: It's me, a sheep.

Mouse: It is me, a mouse. And who are you?

Pig: And here is me, a pig.

Cat: Come in.

Prichádza medveď a klope na domček. Zvieratká podľa hlučného klopania poznajú, že je to nejaké veľké zviera a bojzливо sa pýtajú: „Kto je?“

Bear: The little house, who lives there?

Cat: It's me, a cat.

Bull: It's me, a bull.

Guineapig: It's me, a guineapig.

Dog: it's me, a dog.

Sheep: it's me, a sheep.

Mouse: It is me, a mouse.

Pig: It is me, a pig. And who are you?

Bear: And here is me, a bear!

Zvieratá sa zľaknú a z domčeka utečú. Medveď domček rozbúra.

Storyteller: Animals afraid of the bear and run out.

Oblečenie:

Aktivita sa dá použiť na tréovanie slovičiek týkajúcich sa oblečenia . Učiteľ zadáva otázky typu: Sú tu ponožky ? Sú tu nohavice? Je tu sveter ? Je tu čiapka ? Čo si chlapec oblečie? Správny počet kusov jednotlivého oblečenia zapíš. Vhodné pre žiakov učiacich sa vizuálno- verbálnym štýlom.

Obrázok 7 Oblečenie

Prameň: www.learnenglish.de/vocabulary/clothes.htm

Vrecko - hra s tvorením otázok a odpovedí

Ak si dieťa donesie do školy svoju oblúbenú hračku je zaistený prirodzený dialóg zo zvedavosti.

A: Čo máš vo svojom vrecku?

B: Nepoviem.

A: Je to žaba?

B: Nie , nie je to žaba. (Je to žaba).

Metodická poznámka: Aktivita žiakov veľmi zaujala už len tým, že si do školy môžu doniesť svoju obľúbenú hračku. Využívame ju v 3. – 4. ročníku, keď je slovná zásoba anglických slov väčšia.

Vo svojej praxi často využívam vyčítanky, riekanky, pesničky... Majú dôležité miesto vo výučbe cudzieho jazyka.

Vyčítanka

Učiteľ hovorí vyčítanku a ukazuje na deti sediace v kruhu.

„Dip, dip, dip, my blue ship, sailing on the water like a cup and a saucer. It is your turn.“
Dieťa, na ktoré vyjde rad odpovedá na učiteľovu otázku. „I am OK, thanks“.

Nové vypočítanie. Tentokrát vybraný žiak už dáva otázku svojmu susedovi. Prebehne dialóg. Vybraný žiak povie číslo do 10 v AJ. Na vypočítaného žiaka vyjde tá istá úloha, ak ide o nové učivo. Ak zhrňujeme viac látok, mení sa obsah úlohy. „Count up to 10“. Alebo „Just look at your classmates, what colour of clothes are they wearing“, atď.

Hello, hello, hello. How are you today?

Deti spolu s učiteľom stoja na koberci.

Učiteľ : „Hold you hands like this“, chytí za ruku tam, kde sa spájajú chlapci a dievčatá. Začne kráčať v kruhu a spievať: „Hello,hello,hello. How are you today? 2x I am O.K., thanks.“ Na druhýkrát už vyzve deti, aby sa začali k nemu pridávať.

Potom začnú meniť hlas a tempo pohybu. „Now, let’s do it quietly.“

Učiteľ šepká, deti s ním a pomaly sa točia v kruhu. „And now loudly. Let the children in the neighbouring class hear us.“ Ďalšie verzie: slowly, fast, angrily, happily...

Metodická poznámka: dať poslednú verziu upokojujúcu. Bud’ „sadly“ alebo „slowly“.

Kto vie viac

Učiteľ ukáže kartu s písmenom a povie: FARBA – ZVIERA – PREDMET ZO ŠKOLY – ČÍSLO atď.. Kto najskôr vykrične určené slovo, ktoré začína daným písmenom, získava bod.

Metodická poznámka: Ak nechceme, aby sa nám žiaci prekrikovali, slová im dáme písať na papier alebo na tabuľu.

Cesta do Cukríkoviec

Na tabuľu alebo veľký baliaci papier nakreslíme cestičku do Cukríkoviec – trasy, rieky, mosty, lúky – so slovíčkami, ktorým chýbajú jednotlivé slabiky. Ak žiak všetko bez chyby opraví (správne prečíta), dostane sa do Cukríkoviec, t. j. vyberie si z vrecka plného cukríka.

Metodická poznámka: Aktivita vhodná do každého ročníka. Pomôcku je vhodné urobiť na kartón a kartičky so slovami vymeniteľné. Jej využitie je potom dlhodobejšie a variabilnejšie.

ZÁVER

Mladí ľudia sa dnes jazyk učia v škole, ale často ho nevedia použiť v praxi. Dôvodom je skutočnosť, že človek si vytvorí vetu najskôr vo svojom vlastnom jazyku, a potom ju v hlave prekladá. To ale trvá dlho a často sa stáva, že v slovnej zásobe chýba nejaké slovo na to, aby sme mohli dokonale vytvorenú vetu v materinskom jazyku preložiť. V prípade, že cudzinec bude rozprávať bežným hovorovým spôsobom (teda rýchlo a "hltat" koncovky), problém ešte narastie. Kým si preložíme v hlave jednotlivé slová a poskladáme vetu, hovoriaci povie zatiaľ ďalšie dve vety. A to môže poctivo sa učiaci študent dobre poznať gramatiku a mať aj slušnú slovnú zásobu. Riešenie je jednoduché. **Treba sa naučiť v cudzej reči myslieť.** Keď v nej vymýšľate vety, automaticky používate slovnú zásobu, ktorú už máte a to, čo chcete vyjadriť, poviete jednoduchšie. Pri počúvaní nám nevadí, že nerozumieme všetko, lebo stíhame vnímať zmysel väčšiny slov a tie chýbajúce si domyslíme. V bežných situáciách hovorme v duchu cudzou rečou a **opisujeme, čo vidíme**, a čo sa deje podobne, ako sme to robili doposiaľ nevedome v materinskej reči. Počúvajte rádiá a pozerať televízne stanice v cudzom jazyku – internet, satelitné stanice. Nemusíme sa snažiť rozumieť za každú cenu všetkému. Len počúvajte a postupne to príde. Na hodinách anglického jazyka na I. stupni je dôležité, aby sa deti v triede cítili bezpečne, aby sa zabávali, hrali, smiali, aby cítili priateľský vzťah učiteľ - žiak. Učiteľ nesmie zabúdať na pochvalu, ktorá môže byť napríklad (Excellent ! Great ! Nice work ! Good job! Super !). Dôležitou úlohou učiteľa je ukázať deťom, že učenie je zábava. Učiteľ je predovšetkým organizátorom a pomocníkom, ktorý je taktný, trpezlivý a rešpektuje záujmy detí.

Hovoriť cudzím jazykom znamená vedieť tak sformulovať myšlienku, aby sme ju vyjadrili pomocou aktívnej slovnej zásoby. Počúvať sa možno naučiť počúvaním, čítať čítaním, písať písaním a hovoriť hovorením.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Kostelník, J. 1998. Cvičebnica didaktických zručností MOV. MC Bratislava 1998. ISBN-80-7164-225-8
2. Mareková, E. Marčeková, D. 2000. Varianty učebných osnov anglického jazyka pre základnú školu. Bratislava. MŠSR 2000.
3. Poláčková, D. 2004. Majster odborného výcviku vo výchovno – vzdelávacom procese. Bratislava. IZOV 2004.
4. Ries, L. , Kollárová, E. Svet cudzích jazykov. Pedagogické vydavateľstvo DIDAKTIS, ISBN 80-89160-11-5
5. Turek, Ivan. 2004. Inovácie v didaktike. Bratislava. Metodicko-pedagogické centrum, 2004, ISBN 80-8052-188-3 –
6. Zelina, M. 1997. Ako sa stať tvorivým. Šamorín. FONTANA 1997. ISBN 80-88778-98-0.
7. Zelina, M. 2000. Alternatívne školstvo. Bratislava. Iris, 2000. ISBN 80-88778-98-0.
8. www.antiskola.sk
9. www.mladez.sk/zoom/wp-content/uploads/.../2008_3.pdf
10. www.pulib.sk/elpub2